

Az egyetemi ifjuság lapja a szegedi egyetem zsídotlanításáról

Mikor vezetik be a Horthy Miklós-tudományegyetemen
a numerus nullust

(A Délmagyarország munkatársától)
Szegedi Hid címen most jelent meg a Szegedi Egyetemi Ifjuság (SzeI) lapja. A szerkesztőség a lapban bejelent, hogy a SzeI lapja immár egyeztetendő. A lap vezércikkét, a felelős szerkesztő, Kún-Molnár Sándor tanárjelölt írta, első oldalon pedig a SzeI elnöke, Strauss-Nyikos Gyula Mannerheim tábornokot köszönti díszdoktorrá avatása alkalmából. A lap belső oldalain Kodolányi János, Benke-Nagy Sándor, Bálint Sándor, Kiss Sándor és mások írásai olvashatók. A Szegedi Hid megírja a tavaszi diáküntetés kronologikus történetét is. Az érdekes cikket szövege ide iktatjuk:

Numerus indorum a Szegedi egyetemen! a cikk címe, a szövege a következő:

„A Horthy Miklós-tudományegyetem Tanácsa és Rektora felszólította a karokat, hogy a jövő tanévtől fogva ne vegyenek fel zsidó származásukat. A szerzett joguk nem kaphatnak semmilyen kedvezményt!

Az az egyetemi ifjuság vitta ki a szegedi egyetemen a numerus nullust, amelyet hamis újsághírek s nyomokban keletkezett glosszák és vezércikkek zsidóbarát szinben próbáltak ez előtt egy évvel feltüntetni.

A harmad- és negyedéves orvosjelöltek indították meg két héttel a busvétii szünidő előtt az egyetem teljes zsidótalanítását célzó mozgolódást.

Diákságunk zsidóellenes hangulatát az fokozta a végsőkig, hogy az orvoskarra felvettek fél év közben három, a néhai jogszólvány egyeteméről menekült zsidót. Amint ennek híre elterjedt az egyetemen, az elkeseredés először egy alakatlan tüntetésben robbant ki. Percek múlva megjelent Kogutowicz Károly rektor magnifikus és felszólította a nyugtalankodó diáknépet, hogy állítson ki magából érthető beszédű küldöttséget. Öten előléptek és ok fogalmazták meg — a déli egy órától délután öt óráig tartó határidőig — az első memorandumot. Nagy sebtében aláírták és aláíraták az egyetemet és a Tanárképző Főiskola minden féliglétező és aliglétező bajtársi, hitbuzgalmi és sportegyesületének képviselőivel is. De aláírta a főiskola egységszervezete is. Szinte percek alatt, lelkesen és elkapkodva ment minden.

A SzeI-nek közben folyt a rádióközvetítése viaszlemezre vétele. Mikor a lemezrevétel befejeződött, öt óra előtt öt perccel hozták be a memorandumot a SzeI-be: „Írjátok alá s ezzel döntsetek el!”

Aláírtuk. Azonnal vittük a rektor magnifikushoz. Nyomban megjelölt a Tanács által teljesíthető, a törvényhozást kívánó kéréseket.

Közben már százaz tömegekben várákozott a diáknép a SzeI otthonában s aki nem fért be, előtte. Atírányítottuk őket az aulára s a rektor válaszolt ott is a kérésekre. Másnap felutazott illetékes helyen jelentést tenni a memorandumról.

A SzeI ekkor kezébe vette a mozgalmat irányítását. Megszervezte a diáknép fegyvermezt magatartását s az újból megfogalmazott memorandumban kettő választotta a Tanács elé és a törvényhozás elé tartozó részeket. A diákság képviselői egyhanguan fogadták el.

Ezután összeült a Tanács és válaszolt a kéréseinkre:

1.) Elvben elfogadta azt, hogy a zsidók felvételére törvényengedte 6 százalékot ne töltsék be a karok a felvételnél.

2. Elfogadta azt, hogy zsidók ezenal semmilyen tandíj-, diákjelölti, stb.

kedvezményt, segélyt, ösztöndíjat ne kaphassanak és az államilag segélyezett kollégiumba ne vehessék fel őket.

3. Elfogadta azt, hogy famulus, externista, könyvtáros, gyakornok, stb. zsidó ne lehessen.

Összehivtuk a diáknagygyűlést és úgy határoztunk, hogy megismételjük az egyetemhez minden itt elintézendő kérésünket, amelyet nem teljesítettek 100 százalékban.

A rektor magnifikus a SzeI-nek újból beadott új memorandumára adott válaszában:

1.) Értesít bennünket arról, hogy hatálytalanították a fél év közben felvett három zsidó felvételét.

2.) A karokat a zsidó származású hallgatók felvételéi jogosultságának

a legszigorubb, két évre visszamenő felülvizsgálására kéri fel.

3.) Felkéri a karokat, hogy a professzori kinevezési intézeti tagok (famulus, externista, könyvtáros, stb.) kinevezésénél ezentul az 1941. 15. tc. (fajvédelmi törvény) zsidómeghatározási szempontjait is vegyék figyelembe.

4.) Felkéri a karokat, hogy a törvényben engedélyezett 6 százalékban se vegyenek fel az 1942-43. tanév I. félévétől kezdődően zsidó származású hallgatókat.

5.) Hajlandó illetékes helyen a diákságnak azt a kérését pártolón tolmácsolni, hogy az egyetemi hallgatók felvételeknél és az intézeti tagok (gyakornokok, tanársegédek, stb.) kinevezésénél ezentul ne az 1939. IV. tc. zsidó meghatározását, hanem az 1941. 15. tc. (fajvédelmi törvény) zsidó meghatározását vegyék alapul.

A m. kir. Horthy Miklós-tudományegyetem elnöklője tehát teljesítették saját hatáskörükben a diákság kérését. Négy éven belül eltávoznak a már felvettek s a szegedi egyetemen numerus nullus indorum lesz!

Kállay miniszterelnök válasza a Házban Imrédy és Rajniss interpellációjára

Budapest, június 25. A képviselőház csütörtöki ülésének elején az elnök bejelentette, hogy Horváth Ferenc a következő indítványt jegyezte be: „Indítvány Bárczay Ferenc országgyűlési képviselő, a földművelésügyi bizottság elnökének a házszabályokat sértő elnöklésével szemben való bizalmatlanság nyilvánítása tárgyában. Az indítvány megokolásának előterjesztéséről később tesz az elnök javaslatot. Bejelentette továbbá, hogy Imrédy Béla és Rajniss Ferenc sürgős interpellációra kértek engedélyt, amit azonban nem adott meg. Az interpellációk ügyében a napirend megállapítása után, dönt a Ház.

Napirend szerint elfogadták ezután szakaszonként az orvosi javaslatot, majd a honvédelmi törvény módosításáról szóló javaslat tárgyalása következett. Ehhez a következő vezérszónokok iratkoztak fel: Benkő Géza, Horváth Ferenc, Bartha Ignác, Baky László és Vajna Gábor. A javaslatot Lukács Endre előadó ismertette.

Benkő Géza szerint a mai körülmények között legfontosabb a hadsereg felszerelése, emellett azonban a társadalmi kérdéseket sem szabad elhanyagolni. Szigorú rendszabályokat kért a háborus gazdálkodás terén. A javaslatot elfogadta.

Vitéz Horváth Ferenc helyeselte, hogy a kisegítő szolgálatot rendfokozat és karpaszomány nélkül végzik a zsidók akkor is, ha régebben tiszt, altiszt rendfokozatban voltak, vagy karpaszományt viseltek. Kérte, hogy a zsidókat ne ötven, hanem hetvenöt százalékos rokkantság esetén mentessék a kisegítő szolgálat alól. A javaslatot elfogadta.

Bartha Ignác ugyancsak helyeselte a zsidókra vonatkozó intézkedéseket.

Baky László, a Megújulás Pártjának vezérszónoka kijelentette, hogy pártja a legnagyobb szeretettel kíséri harcoló honvédeink küzdelmét. Ez a javaslat a honvédelmi törvény kiegészítése. Ő és pártja megadja a módot arra, hogy a honvédelmi kormányzat ezeket a helyesbítéseket, javításokat keresztül vigye. Különösen örömmel üdvözölte a honvédség zsidótlanítását.

Gsörba Sándor szerint indokolt és szükséges volna a tényleges szolgálati idő meghosszabbítása.

Az elnök javasolta, hogy a Ház legközelebbi ülését holnap délelőtti tartassa, napirendjén a javaslat és a jelentés vitájának folytatásával. Hor-

váth Ferenc írásbeli napirendi elenjavaslatot tett: a holnapi ülés napirendjének első pontjaként szerepeljen az a bizalmatlansági indítvány, amelyet Bárczay Ferenc ellen jegyzett be bizottsági elnöklése miatt.

Felszólalásában részletesen ismertette azt az incidenst, amely a bizottsági tárgyaláson pártjának egyik tagja és az elnöklő Bárczay Ferenc között történt.

A Ház az elnök napirendi javaslatát fogadta el. Megadta a Ház az engedélyt Imrédy Bélának és Rajniss Ferencnek sürgős interpellációjuk előterjesztésére.

Imrédy Béla interpellációjára írásbeli részében azt kérdezte: hajlandó-e a kormány a törvényhozásban való részvételét úgy gyakorolni, hogy ez ne váljék a Ház tekintélyének sérelmére. Hajlandó-e gondoskodni arról, hogy a zsidó ingatlanokról szóló törvényjavaslat újbóli megfontolásra visszautaltassék a bizottság elé.

Rajniss Ferenc sürgős interpellációjában szintén a zsidó birtokok elvételéről szóló javaslat harmadik pontjának módosítása körüli eseményeket tette szóvá. Kifogásolta, hogy Bánffy földművelésügyi miniszter a bizottság ülésén a módosításokhoz hozzájárult, ennek ellenére vették revízió alá a módosítást. Kijelentése szerint a miniszter állásfoglalásának megváltoztatása felveti a miniszteri felelősség kérdését.

Kállay Miklós miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy Imrédy Béla felszólalásának némely részéért köszönetet kell mondania, mert első sorba állította a parlament tekintélyét, hatáskörét, a nemzeti életben elfoglalt szerepét. Ezek a mostani kérdések nincsenek ellentétben a magyar parlamentarizmus létevel, feladataival, alkotmányjogi funkcióival. A megváltozott álláspontnak törvényes uton, parlamentáris formák és keretek között való alkotmányos keresztülviteléről van szó.

A leghatározottabban kijelentette, hogy a kifogásolt kérdésben semminemű idegen befolyás nem érvényesült és amíg azon a helyen lesz, nem is érvényesül. Idegen befolyás alatt nem kifejezetten ugyan, de a másik Házat értette Rajniss Ferenc. Erről szó sincs. A másik házaz nem is köthetett megállapodást, mert a felsőháznak nincsenek olyan tényezői, pártjai, melyekkel megállapodhatott volna. A törvényjavaslat kijövele előtt beszélt a felsőház két tagjával és országos ele-

tünk több más tényezőjével, akiknek véleményére kíváncsi volt, a jövőben is így kíván eljárni. Ennek több, mint három hónapja. Azóta sem a javaslatl kapcsolatosan, se a mostani módosítással kapcsolatban senkivel nem beszélt, de benne és pártjának több tagjában az az aggály merült fel, hogy a kérdéses eljárással nem lassul-e a végrehajtás. Már pedig kerülni akar minden, ami a törvényjavaslat végrehajtását lassítaná. Ezért volt azon az állásponton, hogy a földművelésügyi miniszter és a bizottság vegye álláspontját revízió alá.

Ez azonban a dolog lényegén nem változtat. Az idevágó rendelet ugyanis megköti a kérdéses instrukciókat. Ha a földművelésügyi miniszter meggyőződik arról, hogy egy álláspontja nem fedi a megfelelő szempontokat és a másik álláspont helyesebb, akkor ennek aláveti magát. Ez a helyes. Bánffy Dániel egy pillanatig sem ragaszkodik állásához azon túl, amint egy áldozatos kötelesség teljesítéséről van szó. Az illetőktől a birtokukat mindenképpen elveszik. Nem nagy különbség van aközött, hogy birtokfelszereléseket szabadkézből adnak el forgalmi áron, vagy igénybe vesznek forgalmi áron. A Ház a miniszterelnök választát tudomásul vette.

Az ülés 3 óra előtt ért véget.

A 42-es bizottság ülése

A képviselőház miniszterelnöki tanácstermében csütörtökön délelőtti ülést tartott a 42-es országos bizottság. Az ülésen Purgly Emil elnökölt, a kormány részéről Varga József iparügyi miniszter, Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter és Szász Lajos pénzügyi államtitkár voltak jelen.

Az ülés napirendjén a következő miniszteri rendeletek szerepeltek: A miniszterelnök rendelete az előzetes ranghelybiztosítás ismételt telekkönyvi feljegyzések illetve, az ügynőknek (utazóknak, üzletszerzőknek, képviselőknek) arcképes igazolókönyve, a háborus magyar államadóssági címletek letéthe helyezéséről szóló rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában kiadott rendelet, valamint a 42 tagú országos bizottság jelentése az 1941. évi december 9-től 1942. június 25-ig terjedő idő alatt kifejtett működéséről.

Az előterjesztett rendeletekhez, amelyeket Koós Zoltán előadó ismertetett, több felszólalás hangzott el.

A bizottság valamennyi rendeletet vállfoztatás nélkül elfogadta.

Kutatási és opciószerződés

A képviselőház közgazdasági és közlekedésügyi, valamint pénzügyi bizottsága csütörtökön tartott együttes ülésében tárgyalta a pénzügyminiszter jelentését a Wintershall A. G. berlini céggel kötött kutatási és opciószerződés, valamint koncessziószerződés, határozmányainak I. pótszerződés, valamint II. pótszerződés megkötése után való kiegészítéséről szóló jelentését. A bizottság a miniszter jelentéseit egyhangúlag tudomásul vette. (MTI)

A vidéki teniszbajnokság második napja

Kolozsvár, június 25. Az országos vidéki teniszbajnokság második napjának eredményei alapján a férfiak patbajnokságban Nyugat 5:1 arányban vezet Alföld ellen, Tiszántul-Dél mérkőzés állása 3:3, Erdély 5:1 arányban vezet Alföld ellen.

A női csapabajnokság jelenlegi állása: Erdély 4:2 arányban vezet Dél ellen, Közép 5:1 arányban vezet Alföld ellen, Alföld 4:2 arányban vezet Tiszántul ellen.